

‘Diocesane fase’ bisschoppensynode 2023

‘Voor een synodale Kerk: communio, participatio, missio’

In september 2021 ontvingen de Nederlandse bisschoppen de documenten ter voorbereiding op de bisschoppensynode ‘Voor een synodale Kerk: communio, participatio, missio’ (2023).

De documenten (een Vademecum en een Voorbereidingsdocument) werden opgesteld door het Secretariaat van de Bisschoppensynode voor de ‘diocesane fase’ van gebed en gesprek in bisdommen wereldwijd. Deze fase begint op 17 oktober 2021 en wordt in april 2022 afgerond met een schriftelijke synthese vanuit de bisschoppenconferentie van maximaal tien pagina’s. De diocesane rapportages mogen eveneens maximaal tien pagina’s omvatten. De voorbereidingsdocumenten bevatten naast de centrale vraag tien kernthema’s met vragen als uitnodiging tot gesprek. Het Vademecum geeft aan dat thema’s kunnen worden gekozen die het meest relevant zijn voor de lokale situatie. In september 2021 hebben de Nederlandse bisschoppen de volgende drie thema’s gekozen:

- Vieren
- Medeverantwortelijk voor missie
- Dialoog in Kerk en samenleving

De keuze voor de bespreking van juist deze drie thema’s is mede ingegeven door de zorg van de Nederlandse bisschoppen over de kwetsbaarheid van de Kerk en het christendom in ons land en in de westerse samenleving én de hoop dat het christendom en de Kerk in onze streken toekomst en voortgang zal kennen. De bisschoppen herkennen in deze drie thema’s de kernwoorden: communio, participatio en missio.

Ingekorte brief van Bisschoppen van Nederland, oktober 2021

Het synodale traject bestaat uit drie fasen

Diocesane fase (oktober 2021 – april 2022)

Deze fase is bedoeld om een ruime raadpleging van het godsvolk tot stand te brengen: lokale kerken, dicasteries van het Vaticaan en instanties zoals gemeenschappen van religieuzen, lekenbewegingen, universiteiten en theologische faculteiten. De resultaten worden naar Rome gestuurd.

Continentale fase (september 2022 – maart 2023)

Op basis van de resultaten van de diocesane fase wordt een eerste werkdocument, Instrumentum laboris, opgesteld dat op continentaal niveau wordt besproken.

Universele fase (maart2023 – oktober 2023)

De bevindingen van die continentale raadpleging worden naar het algemene secretariaat van de Bisschoppensynode in Rome gestuurd. Dat publiceert een tweede Instrumentum laboris, dat de leidraad vormt van de 16de Gewone Algemene Assemblée van de Bisschoppensynode.

De centrale vraag

De bisschoppensynode gaat over een centrale vraag. Bij het verkondigen van het evangelie is een synodale kerk 'samen op weg':

- Hoe vindt dit 'samen op weg zijn' plaats in je lokale kerk?
- Tot welke stappen nodigt de Geest ons uit om te groeien in dit 'samen op weg zijn'?

De synode onderscheidt drie kernwoorden: 'communio', 'participatio', 'missio'. Voor elk van de kernthema's en de daarbij in het voorbereidend document genoemde vragen geldt de aanbeveling dat bespreking ervan plaatsvindt langs de lijn van deze drie kernwoorden van de synode.

- **Communio:** Gemeenschap (communio) heeft een dubbele dimensie: de verticale dimensie (communio met God) en de horizontale dimensie (communio van mensen)
- **Participatio:** De weg van de synodaliteit impliceert een actieve participatie van alle gelovigen aan de missie van de Kerk
- **Missio:** De missie van de Kerk is het verkondigen van de blijde boodschap en het maken van nieuwe leerlingen

Nadere vragen bij de centrale vraag:

Om op deze centrale vraag te kunnen antwoorden, wordt u uitgenodigd om:

- a) u af te vragen welke ervaringen in uw Kerk de centrale vraag bij u oproept;
- b) deze ervaringen van 'samen op weg gaan' nog eens diepgaand te lezen:
Welke vreugde hebben zij teweeggebracht? Welke moeilijkheden en obstakels zijn ze tegengekomen? Welke wonden hebben ze aan het licht gebracht? Welke inzichten hebben ze opgeleverd?
- c) de vruchten te verzamelen om te delen:
Waar, in deze ervaringen, weerklinkt de stem van de Geest? Wat vraagt Hij van ons? Wat zijn de punten die bevestigd moeten worden, de vooruitzichten op verandering, de stappen die gezet moeten worden? Waar nemen we consensus waar? Welke wegen openen zich voor onze Kerk?

Tien thema's

Dit zijn de tien thema's die het Secretariaat van de Bisschoppensynode aanreikt als uitnodiging tot gesprek:

1. Reisgenoten
In de Kerk en in de samenleving staan we zij aan zij op dezelfde weg.
2. Luisteren
Luisteren vereist een open geest en hart, zonder vooroordelen.
3. De mogelijkheden om ons uit te spreken
Allen worden uitgenodigd om zich met moed en parrèsia (= met vrijheid, waarheid en naastenliefde) uit te spreken.
4. Vieren
'Samen op reis' kan alleen als dat gebaseerd is op gemeenschappelijk luisteren naar het Woord en de viering van de Eucharistie. We vieren ons geloof.
5. Medeverantwortelijk voor missie
Synodaliteit staat in dienst van de missie van de Kerk, waarbij al haar leden worden opgeroepen om deel te nemen. We zijn allemaal missionaire leerlingen.
6. Dialoog in kerk en samenleving
Dialoog vereist doorzettingsvermogen en geduld, maar maakt ook wederzijds begrip mogelijk.
7. Het gesprek met andere christenen
De dialoog tussen christenen van verschillende denominaties, verenigd door één doopsel, heeft een speciale plaats in de synodale reis.
8. Autoriteit en participatie
Een synodale kerk is een participerende en medeverantwoordelijke Kerk.
9. Onderscheiden en beslissen
In een synodale stijl worden beslissingen genomen door onderscheiding van wat de H. Geest zegt door de hele gemeenschap.
10. Onszelf vormen in synodaliteit
De spiritualiteit van 'samen reizen' vereist ontvankelijkheid, vorming en voortgezet leren.

Bij alle thema's zijn vanuit Rome richtvragen gegeven. U treft ze aan in het Voorbereidingsdocument en het Vademecum van het Secretariaat van de Bisschoppensynode, waarvan binnenkort een Nederlandse vertaling beschikbaar zal zijn.

4. Vieren – Communio, participatio, missio

'Samen op reis' kan alleen als dat gebaseerd is op gemeenschappelijk luisteren naar het Woord en de viering van de Eucharistie. We vieren ons geloof.

1. Hoe inspireren gebed en liturgische vieringen bij het nemen van belangrijke beslissingen?
2. Hoe bevorderen we de actieve deelname van alle gelovigen aan het verlossingswerk van Christus in de liturgie?
3. Welke ruimte wordt gegeven aan lectoren en acolieten?
4. Hoe geven gebed en liturgische vieringen richting aan 'samen op reis' als Gods volk?
5. Hoe inspireren gebed en liturgische vieringen ons?

5. Medeverantwoordelijk voor missie Communio, participatio, missio

Synodaliteit staat in dienst van de missie van de Kerk, waarbij al haar leden worden opgeroepen om deel te nemen. We zijn allemaal missionaire leerlingen.

1. Hoe wordt elke gedoopte persoon geroepen om missie van de Kerk te bevorderen?
2. Hoe help je gedoopten de opdracht tot missie na te leven?
3. Hoe wordt onderscheiding over missionaire keuzes gemaakt en door wie?

6. Dialoog in Kerk en samenleving Communio, participatio, missio

Dialoog vereist doorzettingsvermogen en geduld, maar maakt ook wederzijds begrip mogelijk.

1. Hoe komen verschillende mensen in onze gemeenschap samen voor dialoog? Wat zijn de plaatsen en manieren van dialoog binnen onze plaatselijke Kerk?
2. Hoe worden verschillen in visie, conflicten en problemen aangepakt?
3. Hoe bevorderen we samenwerking met naburige bisdommen en in ons bisdom tussen gemeenschappen van religieuzen en gelovigen, met en tussen lekenverenigingen en bewegingen, enz.?
4. Welke ervaringen van dialoog en gedeeld engagement hebben we met andere christenen en met gelovigen van andere godsdiensten en levensbeschouwingen en met niet-gelovigen?
5. Hoe gaat de Kerk in dialoog met andere sectoren binnen de samenleving en leert ze van deze sectoren: politiek, economie, cultuur, maatschappelijk middenveld, de armen?